

var Tanken derom, som bragte mig til da at foreslaae de betydelige og gjenemgribende Forandringer i den Prøve, der skulde give Afgang til de overordnede Lærerposter ved de lærde Skoler. Naar man vil sammenligne Bestemmelserne i Anordningen af 2den Febr. 1849 med tidligere Bestemmelser om lignende Prøver, vil man see, at der er gjort et stort Fremskridt. Vil man nu sige, at man kun har givet den nordiske Philologi ved Examen halv Betydning ligeoverfor hvad der kunde kaldes den syblandske Philologi, saa maa man vel tage i Betragtning det Besvær og det Omfang, hvormed Studierne i den sidstnævnte drives.

Det var omtrent disse Bemærkninger, jeg har at gjøre i Anledning af den ærede Forespørgers Foredrag; jeg maa bede undskyldt, at jeg ikke kan udtale mig mere bestemt om denne Sag, da den, som bemærket, ikke saaledes hos mig har været Gjenstand for alvorlig Overveielse, at jeg derom tør høre en afgjørende Mening. Kun skal jeg erklære mig enig med den ærede Forespørger i den Betragtningssmaade, at en dobbelt Strømning maa gaae igjennem Underviisningen, en som udtrykker det Særlige, det Nationale, og en anden, som udtrykker det Almindelige, det Kulturhistoriske, det Europæiske; men man vil ved eenfaldig at slutte sig til den nationale Retning meget let komme i en sfaev Udvikling, meget let komme ind i en Stagneren, i en Selvforgubelse, som vil lægge Hindring i veien for Fremgang, ligesom man paa den anden Side ogsaa kan lægge for udelukkende Vægt paa de almindelige europæiske Culturelementer. At træffe den rette Mellemvei kan være yderst vanskeligt; man kan være enig i Principet i dets Almindelighed, men naar man skal til at afgjøre Sagen, naar Spørgsmaalet bliver, hvorvidt man skal gaae i den ene, og hvorvidt man skal gaae i den anden Retning, da komme Vanskelighederne. Det Nationale har en overordentlig stor Støtte deri, at man lever i et Land, der har en Nationalitet, og med Hensyn til Sproget maa det ikke lades ude af Betragtning, at man hører det Danske ligesaa Fødselen af, hører det rundt omkring sig, og at det saa at sige læres af sig selv, saa at man ikke af den Omstændig-

hed, at der i et andet Tungemaal gives ligesaa mange eller maastee flere Timer, kan slutte, at det danske Sprog staaer tilbage for noget andet. Med Hensyn til Timeantallet maa jeg desuden gjøre den almindelige Bemærkning, at den ærede Forespørger maa lægge Mærke til, paa hvilket Trin af Underviisningen Timerne gives; det samme Timetal i Dansk veier saaledes i øverste Klasse langt mere, end naar der i de lavere Classer meddeles det samme Antal Timer i Tydsk eller Engelsk. Naar det maa ansees givet, at Modersmaalet kan læres med et færre Antal Timers Underviisning end et fremmed Sprog, maa jeg ansee det for urigtigt at fremhæve som en Mangel ved Underviisningen og en Uret mod Modersmaalet, at et fremmed Sprog har flere Timer. Det Samme gjælder i høi Grad om den nationale Literatur; er Underviisningen i Skolen virkelig god, og forstaaer man at fremkalde Lærelst hos Børnene, hvis de ikke selv have den, da vil jo Kjendskaben til den danske Literatur væsentlig foregaae udenfor Skolen. Det forekommer mig derfor at være noget Syggeligt at opstille Timeantallet af Underviisningen i Modersmaalet og dets Literatur for deraf at drage nogen saadan Slutning, som her er skeet, ligesom jeg overhovedet maa udtale, at det vilde være en overordentlig svækket Nationalitet, et overordentlig sørgeligt nationalt Liv og et overordentlig svagt Sprog, som skulde kunne vantrives derved, at der meddeltes 1 Times daglig Underviisning i Skolen i et fremmed Sprog (Kosob: Sproget er svækket), det troer jeg paa ingen Maade er Tilfældet; sammenligne vi vor Tids Sprog og Rivningerne i Sproget med de foregaaende Perioders, forekommer det mig deraf klart at fremgaae, at det paa ingen Maade er svækket eller i Tilbagegang.

Jeg maa gjentagende bede om Undskyldning for, at jeg ikke har kunnet udtale mig bestemtere i Sagen.

Kraiberg: Jeg for mit Vedkommende er Folkethingsmanden for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Kosob) særdeles takskyldig, fordi han har reist et Spørgsmaal, som vistnok er af en overordentlig stor Betydning. Efter den